

چک در رویه قضایی

فرشته سلیمی الیزئی

انتشارات جاودانه

عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام.
عنوان و نام پدیدآور	: چک در روبه قضایی / فرشته سلیمی الیزئی.
مشخصات نشر	: تهران: جاودانه، جنگل. ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۷۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۰۰۰-۰
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: چک - - قوانین و مقررات - - ایران.
موضوع	: چک - - ایران - - روبه قضایی.
شناسه افزوده	: سلیمی الیزئی، فرشته، گردآورنده.
رده‌بندی کنگره	: KM۹۳۹/۲۸ ۱۳۸۹
رده‌بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۹۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۰۰۰۸۵۴

عنوان کتاب: چک در روبه قضایی

مؤلف: فرشته سلیمی الیزئی

ناشر: انتشارات جاودانه، جنگل

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۸۹

قطع و تیراژ: رقعی، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

چاپ: شرکت زیتون چاپ بهاران

صحافی: جنگل

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۵۸-۰۰۰-۰

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۹۵۲۷۵-۶۶۴۸۲۸۳۰
[http:// www.JunglePub.org](http://www.JunglePub.org)
 email:// Info@JunglePub.org ۰۳۱۱-۳۲۰۵۰۶۷-۳۲۰۳۸۰۰-۹

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۲۳
دفتر اول: قوانین و مقررات	
● قانون صدور چک.....	۲۷
● قانون تفسیری تبصره الحاقی به ماده ۲ قانون اصلاح موادی از قانون صدور چک مصوب ۱۳۷۶/۳/۱۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام در باره تفسیر مفهوم کلمه «خسارات» مصوب ۱۳۷۷/۹/۲۱.....	۳۶
● لایحه چکهای تضمین شده مصوب ۱۳۳۴.....	۳۷
● از قانون تجارت.....	۳۸
● از قانون مالیاتهای مستقیم.....	۴۰
● آئین نامه تعیین ضوابط و مقررات مربوط به محرومیت اشخاص از افتتاح حساب جاری و چگونگی پاسخ استعلام بانکها.....	۴۱
● مقررات و شرایط عمومی حساب جاری.....	۴۳
● از آئین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجراء و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی.....	۵۰

دفتر دوم: رویه قضائی

بند اول: آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور.....	۵۵
۱- بر فرض رفع مسئولیت مدنی صادر کننده چک بی محل این امر رافع مسئولیت کیفری مشارالیه نمی باشد.....	۵۵
۲- شرایط تحقق مرور زمان و تحقق استفاده بلاجهت در برات - سفته، چک.....	۵۷

۳. اصدار چک از حساب مسدود موضوعاً از شمول ماده ۳ قانون صدور چک مصوب مرداد ۱۳۴۴ خارج نیست..... ۷۰
۴. در مورد تشخیص دارنده چک ۷۶
۵. گواهی بانک محال علیه دائر به عدم تأدیه وجه چک به منزله واخواست است..... ۸۰
۶. در خصوص تعقیب کیفری صادر کننده چک ۸۵
۷. در مورد صلاحیت دادگاه رسیدگی کننده به دعوی چک ۹۱

بند دوم: آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری

۱. ابطال بخشنامه شماره ۹۰۱ - ۱۳۷۹/۱۲/۱۹ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران..... ۱۰۰
۲. ابطال بند ۳ دویست و نوزدهمین جلسه مورخ ۱۳۷۶/۱۱/۲۸ کمیسیون فنی ۱۰۱

بند سوم: آراء اصراری دیوان عالی کشور

۱. پروتست نسبت به چک ساری نیست..... ۱۰۲
۲. اعمال تشریفات مقرر در ماده ۲۳۶ قانون تجارت نسبت به چک ضرورت ندارد..... ۱۰۳
۳. تأثیر واگذاری وجه چک به دیگری..... ۱۰۴
۴. تأثیر رابطه ظهنویس با صادر کننده چک ۱۰۴
۵. اصل اشتغال ذمه صادر کننده چک در قبال دارنده آن است..... ۱۰۴

بند چهارم: دیدگاههای قضائی

۱. چگونگی ابلاغ در صورت تغییر آدرس خوانده و عدم کفایت ابلاغ به نشانی بانکی در دعوای حقوقی چک ۱۰۶
۲. عدم نیاز به ایداع خسارت در تأمین خواسته بابت چک ۱۰۸
۳. انقای قرار تأمین خواسته در صورت عدم توجه دعوا به ظهنویس چک ۱۱۰
۴. موارد عدم نیاز به ایداع خسارت در تأمین خواسته ناشی از چک ۱۱۱
۵. نیاز به ایداع خسارت در تأمین خواسته بابت چکی که در موعد مقرر گواهی عدم پرداخت اخذ نشده ۱۱۲

چک	۱۱۳
۷. تقاضای تأمین در مورد چک بلامحل قبل از سررسید	۱۱۴
۸. ملاک تعیین میزان خسارت احتمالی در مورد اسناد رسمی و تجاری	۱۱۴
۹. جواز تقاضای تأمین خواسته قبل از سررسید چک	۱۱۶
۱۰. دادخواست ضرر و زیان بابت چک وعده دار	۱۱۹
۱۱. طرح دعوی مجدد خواهان علیه ظهرنویس پس از قرار رد دفتری و قطعیت آن	۱۲۳
۱۲. امکان استفاده از اثر انگشت به جای مهر در چک	۱۲۴
۱۳. آثار ظهرنویسی در حالی که روی سفته امضاء شود	۱۲۵
۱۴. رعایت مهلت در دعوی علیه ظهرنویس	۱۲۶
۱۵. عدم استماع دعوای دارنده سند علیه ظهرنویس پس از انقضای مهلت مقرر	۱۲۶
۱۶. رجوع همزمان دارنده سند تجاری به ضامن و صادر کننده سند	۱۲۸
۱۷. صدور قرار تأمین خواسته در دعوای مربوط به اوراق تجاری	۱۲۹
۱۸. مبنای تاریخ شروع مسؤولیت ظهرنویس	۱۳۱
۱۹. صدور قرار تأمین خواسته در خصوص چک منقضی شده در مهلت مقرر در ماده ۳۱۵ قانون تجارت	۱۳۲
۲۰. مسؤولیت ضامن در قبال کلیه خسارات دادرسی	۱۳۴
۲۱. تأثیر زمان در مسؤولیت ضامن در اسنادی از قبیل سفته و چک	۱۳۵
۲۲. صدور دستور موقت عدم پرداخت وجه چک	۱۳۶
۲۳. مشروعیت خسارت تأخیر تأدیه و تاریخ محاسبه آن	۱۳۹
۲۴. نحوه محاسبه خسارت تأخیر تأدیه از زمان سررسید تا هنگام پرداخت	۱۴۱
۲۵. شمول یا عدم شمول خسارت تأخیر تأدیه در مورد ضامن و ظهرنویس	۱۴۳
۲۶. مطالبه و محاسبه خسارت تأخیر تأدیه وجه چک	۱۴۵

۲۷. نحوه پرداخت چک با توجه به فوت صادر کننده ۱۴۶
۲۸. مالیت اسناد تجاری و غیره ۱۴۸
۲۹. مسؤولیت مدنی شرکت تجاری در قبال چک ناقص ۱۴۹
۳۰. ماهیت ضمان در اسناد تجاری ۱۴۹
۳۱. میزان مسؤولیت امضاء کنندگان ذیل اسناد تجاری ۱۵۱
۳۲. تعارض بین مواد ۳۱۴ و ۳۱۵ قانون تجارت از حیث مهلت اقامه دعوی علیه
ظهرنویس چک ۱۵۲
۳۳. اعتبار ظهرنویسی اسناد تجاری توسط ثالث ۱۵۳
۳۴. اگر شخص ثالثی ظهر سفته یا برات یا چک را امضاء کند، رویه محاکم در
مورد مسؤولیت او (تضامن یا عدم تضامن) چیست؟ ۱۵۵
۳۵. آیا برای طرح دعوی علیه ظهرنویس چک و صدور قرار تأمین خواسته بدون
سپردن مالی بابت خسارات احتمالی نیز مانند مورد سفته و برات و اخذ است ضروری
است یا گواهی عدم پرداخت بانک کافی است؟ ۱۵۵
۳۶. اگر عبارت «حواله کرده» در متن چکی که در وجه شخص معین است قلم
خورده باشد آیا آن شخص می‌تواند چک را با ظهرنویسی به دیگری منتقل کند یا
خیر؟ ۱۵۶
۳۷. دو فقره چک صادر شده و صادر کننده به موجب نوشته عادی متعهد
گردیده است چنانچه چکها در تاریخ معین لاوصول شود با صدور گواهی عدم
پرداخت از ناحیه بانک اتومبیل خود را که در تحویل دارنده چکها است رسماً به نام او
منتقل نماید آیا تعهد مذکور الزام آور است یا نه و آیا این تعهد از تعهدات معلق
شمرده می‌شود یا خیر و در هر حال حکم قضیه چیست؟ ۱۵۷
۳۸. صدور قرار تأمین خواسته در مورد چک ۱۵۸
۳۹. صدور قرار تأمین خواسته در مورد اسناد تجاری که موعد پرداخت آن فرا
نرسیده است ۱۵۹
۴۰. درخواست تأمین قبل از حلول سررسید چک ۱۶۲
۴۱. مصادیق تودیع خسارت احتمالی در صورت صدور قرار تأمین
خواسته ۱۶۳

۴۲. محکومیت تضامنی متعهدان چک در خصوص خسارت دادرسی ۱۶۵
۴۳. اثر تفاوت تاریخ واقعی صدور چک با تاریخ مندرج در چک در مسؤولیت
ظهنویس ۱۶۸
۴۴. آثار مترتب بر چک با تاریخ سررسید تغییر یافته و ظهنویسی شده در
تعهد جدید ۱۷۲
۴۵. مسؤولیت تضامنی امضاء کنندگان ذیل سفته، برات و چک ۱۷۴
۴۶. مسؤولیت کیفری ظهنویس یا ضامن ۱۷۷
۴۷. مسؤولیت تضامنی صادر کنندگان یک فقره چک ۱۷۸
۴۸. تقدیم دادخواست قرار تأمین خواسته از سوی ثالث ۱۷۹
۴۹. واگذار کردن چک به شخص ثالث پس از واخواست آن از سوی دارنده ۱۸۰
۵۰. مطالبه وجه چک در صورتی که پس از اعلام مقفودی توسط یابنده واگذار
شده باشد ۱۸۱
۱. حق اقامه دعوی از سوی دارنده در صورتی که مدرکی بر نقل و انتقال نداشته
باشد ۱۸۳
۵۲. طرح دعوا علیه ظهنویس قبل از موعد چک ۱۸۴
۵۳. مسؤولیت در پرداخت چک در صورتی که مدیران سابق تعهد پرداخت کلیه
تعهدات را به مدیران جدید محول کرده باشند ۱۸۵
۵۴. حکم به بطلان چک‌های مسافرتی در صورت عدم ارائه در مهلت یکساله با
ادعای مقفودی آن‌ها ۱۸۶
۵۵. موعد طرح دعوی علیه ظهنویس در خصوص چک‌های موضوع ماده ۳۱۵
قانون تجارت ۱۸۸
۵۶. آیا مقررات ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ در مورد
خسارت تأخیر تأدیه موضوع تبصره الحاقی ماده ۲ قانون صدور چک جاری است یا
خیر؟ ۱۸۹
۵۷. دعوی مطالبه وجه چک وعده‌دار که موعد آن نرسیده قابل استماع است یا
خیر؟ ۱۹۰
۵۸. آیا ارائه چک به بانک بدون صدور گواهی عدم پرداخت، موجب سلب حق

- شکایت کیفری منتقل الیهی که گواهینامه عدم پرداخت به نام وی صادر شده می‌شود؟ ۱۹۱
- ۵۹- در صورتی که شاکی در بزه صدور چک بلامحل وفق تبصره یک ماده ۱۷۷ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور کیفری) تقاضای ترک محاکمه نماید تعقیب مجدد موضوع منوط به عدم انقضاء مهلت شش ماهه مقرر در ماده ۱۱ قانون صدور چک می‌باشد یا نه؟ ۱۹۲
- ۶۰- آیا موقوف شدن تعقیب کیفری مقرر در تبصره ماده ۱۱ قانون صدور چک شامل مواردی که شاکی پس از صدور حکم، چک را به دیگری واگذار می‌نماید می‌گردد؟ ۱۹۳
- ۶۱- با توجه به ماده ۱۲ ق. ص. چ. (اصلاحی ۱۳۷۲) در صورتی که ضرر و زیان ناشی از جرم از محل وجه‌الضمان نقدی بدون تمایل محکوم علیه توسط اجرای احکام به شاکی (محکوم‌له) پرداخت شود، محکومیت حبس و جزای نقدی قابل اجراست یا فقط از $\frac{۱}{۳}$ جزای نقدی دریافت می‌شود؟ ۱۹۴
- ۶۲- با توجه به ماده ۱۲ قانون صدور چک، چنانچه صادر کننده قبل از قطعیت حکم فقط وجه چک را بپردازد آیا می‌توان تعقیب را موقوف نمود؟ اگر موقوف شدن تعقیب منوط به پرداخت خسارت (علاوه بر وجه چک) باشد میزان خسارت بر چه مبنایی تعیین می‌شود؟ ۱۹۵
- ۶۳- چنانچه صادر کننده چک بلامحل مدعی ربوی بودن چک یا عدم استحقاق دارنده در مطالبه وجه آن باشد رویه محاکم در رسیدگی و صدور حکم از حیث جزایی چیست؟ ۱۹۶
- ۶۴- با توجه به تبصره ۲ ماده ۱۴ ق. ص. چ. رویه محاکم در رسیدگی به اعلام شکایت ذینفع راجع به مفقودیت چک چگونه است؟ ۱۹۸
- ۶۵- امضاء چک متعلق به دیگری و انجام معامله با آن کلاهبرداری است یا جعل و استفاده از سند مجعول؟ ۱۹۸
- ۶۶- با عنایت به تبصره ۳ ذیل ماده ۱۴ ق. ص. چ. در غیر مورد ادعای جعل آیا دادگاه می‌تواند به اعتبار وقوع جرم دیگری دستور توقف پرداخت چکهای مذکور را بدهد؟ ۱۹۹

- ۶۷- آیا دادگاه می تواند به درخواست خواهان دستور موقت بر منع پرداخت وجه چک توسط بانک محال علیه را صادر نماید؟ ۱۹۹
- ۶۸- شخصی چکی را که در وجه حامل صادر شده پیدا می کند و با مراجعه به بانک وجه آن را وصول می نماید آیا عمل وی جنبه کیفری دارد؟ ۲۰۱
- ۶۹- اگر چک صادره عهده بانک به یکی از عللی که در ماده ۳ ق. ص. چ. بیان شده غیر قابل پرداخت باشد و در عین حال یکی از افرادی که حق دستور عدم پرداخت را دارد نیز چنین دستوری صادر کند، مسئولیت کیفری به عهده صادر کننده است یا کسی که دستور عدم پرداخت را داده است؟ ۲۰۱
- ۷۰- آیا برای طرح دعوی علیه ظهرنویس چک و صدور قرار تأمین خواسته بدون سپردن مالی بابت خسارات احتمالی نیز مانند مورد سفته و برات و اخواست ضروری است یا گواهی عدم پرداخت بانک کافی است؟ ۲۰۲
- ۷۱- در دعوی علیه ظهرنویس شرط این است که سند تجاری باید و اخواست شده باشد آیا با توجه به تضامنی بودن مسئولیت متعهد و ظهرنویس برگ و اخواست مذکور علاوه بر متعهد به ظهرنویس هم باید ابلاغ شود یا ابلاغ به ظهرنویس ضرورت ندارد؟ ۲۰۳
- ۷۲- اگر عبارت «حواله کرد» در متن چکی که در وجه شخص معین است قلم خورده است آیا آن شخص می تواند چک را با ظهرنویس به دیگری منتقل کند یا خیر؟ ۲۰۳
- ۷۳- چنانچه چک در وجه شخص معین صادر شود و صادر کننده با قلم گرفتن بر روی عبارت «یا به حواله کرد» حق انتقال آن به دیگری یا (ظهرنویس یا غیر آن) را سلب کند این چک قابل انتقال به دیگری می باشد یا نه؟ (آیا می توان منتقل الیه را از جهت کیفری و حقوقی قانوناً ذیحق دانست؟) ۲۰۴
- ۷۴- اگر شخص ثالثی ظهر سفته یا برات یا چک را امضاء کند رویه محاکم در مورد مسئولیت او (تضامن یا عدم تضامن) چیست؟ ۲۰۵
- ۷۵- آیا ضامن چک یا سفته ای که دارنده آنها وظایف قانونی خود را درخصوص و اخواست و اقامه دعوی (در مهلت قانونی) رعایت ننموده، مسئولیتی دارد؟ در صورت ثبوت مسئولیت آن به چه نحوی است (تضامنی یا عادی)؟ ۲۰۶

بند پنجم: نظریات مشورتی اداره حقوقی

- ۱- با توجه به ماده ۳۱۴ قانون تجارت برای امکان مراجعه دارنده چک به ظهرنویس و اخواست آن مانند و اخواست برات و سفته الزامی است و یا اینکه از مفهوم ذیل ماده ۳۱۵ قانون تجارت می توان استنباط کرد که بدون و اخواست هم می توان وجه چک را از ظهرنویس مطالبه نمود؟ ۲۰۷
- ۲- در موردی که دو یا چند نفر حساب جاری مشترک در بانک باز نمایند و هر یک به تنهایی اجازه برداشت از موجودی مشترک را داشته باشند در صورت فوت یکی از آنان وضع حساب چه خواهد شد و به هر یک از شرکاء چه مبلغ از موجودی تعلق خواهد گرفت؟ ۲۰۸
- ۳- چنانچه مستند دعوی چک یا سفته و یا برات و اخواست نشده باشد با توجه به ذیل ماده ۲۲۵ مکرر قانون آئین دادرسی مدنی، می توان به تقاضای خواهان و بدون تأمین خسارات احتمالی خوانده قرار تأمین خواسته صادر کرد یا خیر؟ ۲۰۹
- ۴- در صورتی که دارنده چک علیه صادر کننده آن اقامه دعوی و درخواست تأمین خواسته نماید سپردن خسارات احتمالی لازم نیست..... ۲۱۰
- ۵- فوت صادر کننده چک مانع پرداخت وجه چک از طرف بانک محال علیه نیست..... ۲۱۱
- ۶- در صورت قید نشدن تاریخ صدور به حسب سال در چک، چک بدون تاریخ محسوب می شود..... ۲۱۱
- ۷- در صورت گم شدن چک بانکی و صدور امر به پرداخت از طرف محکمه، وجه آن از طرف بانک باید پرداخت شود و به آن دعوی خسارت دادرسی تعلق نمی گیرد..... ۲۱۲
- ۸- اقامه دعوی علیه ظهرنویس چک ظرف ۳ ماه (فعلاً یک سال) بلا اشکال است و نیازی به ارسال اظهارنامه نیست و برای تأمین خواسته سپردن خسارات احتمالی نیاز ندارد..... ۲۱۳
- ۹- دارنده چک در هر حال حق مراجعه به صادر کننده چک را دارد..... ۲۱۴
- ۱۰- بانکها با فرض داشتن موجودی، چکهای صادره از متوفی را باید پرداخت کنند..... ۲۱۵

- ۱۱- اقامتگاهی که صادر کننده چک در بانک معرفی کرده یا بعداً به بانک اعلام نموده در خصوص دعاوی چک اقامتگاه قانونی اوست. ۲۱۶
- ۱۲- دریافت چک بدون پشت نویسی ۲۱۶
- ۱۳- صدور قرار تأمین خواسته در مورد چک‌های صادره بر عهده بانک نیاز به پرداخت خسارت احتمالی ندارد..... ۲۱۷
- ۱۴- چنانچه چک ظرف ۱۵ روز برگشت خورده باشد مطالبه خسارت تأخیر تأدیه علیه ضامن و ظهرنویس مسموع است..... ۲۱۸
- ۱۵- فرق ظهرنویس با ضامن..... ۲۱۹
- ۱۶- صندوقهای قرض الحسنه برگهایی شبیه چکهای بانک صادر و در اختیار مشتریان می‌گذارند، آیا برگهای مذکور حکم چک بانکی را دارند و در صورت نداشتن محل، صادر کننده آنها قابل تعقیب کیفری می‌باشد یا نه؟ ۲۱۹
- ۱۷- چنانچه چکهایی که اخیراً متداول شده از قبیل سپه چک و غیره بسوزد یا مفقود شود آیا وجه آن قابل مطالبه است؟..... ۲۲۰
- ۱۸- در صورتی که در متن چک کلمه چایی (حواله کرده) از طرف صادر کننده چک قلم زده شده باشد و گیرنده چک با ظهرنویسی آن را به دیگری انتقال دهد آیا انتقال گیرنده حق طرح شکایت کیفری علیه صادر کننده چک دارد یا خیر؟ .. ۲۲۰
- ۱۹- با توجه به مواد یک و هفت قانون صدور چک آیا قانون مذکور شامل چکهای صادره عهده بانکهای خارجی هم می‌شود یا خیر؟..... ۲۲۱
- ۲۰- تاریخ وقوع جرم در چک بلامحل، تاریخ متن چک است یا تاریخ برگشت آن؟..... ۲۲۱
- ۲۱- قلمرو اختیارات صادر کننده چک در خصوص دستور عدم پرداخت وجه چک مقید و مشروط به موارد مذکور در ماده ۱۳ قانون صدور چک است و یا اینکه بانک محال علیه بدون قید و شرط تابع دستور صادر کننده چک است؟..... ۲۲۲
- ۲۲- تاریخ وقوع بزه چک بلامحل تاریخ صدور چک یا تاریخ گواهی عدم پرداخت آن توسط بانک محال علیه است؟ ۲۲۲
- ۲۳- آیا صدور چک بلامحل به وسیله تاجری که حکم ورشکستگی وی صادر شده جرم است یا نه؟ ۲۲۳

۲۴- در صورتی که دو نفر مجتمعاً صاحب یک حساب جاری در بانک باشند و برای صدور چک از حساب مذکور چکهای صادره بایستی به امضاء هر دو نفر برسد تا قابل پرداخت باشد. اگر یکی از آنها امضای دیگری را جعل و مبادرت به صدور چک نماید با وجود اینکه وجه چک در بانک محال علیه تأمین نشده باشد با مفروضات فوق آیا صدور چک بلامحل متصور است یا نه؟ ۲۲۳

۲۵- در ماده ۲۲۵ قانون تجارت (مبحث برات) آمده است اگر مبلغ با حروف و رقم هر دو در برات نوشته شده باشد و بین آنها اختلاف باشد، مبلغ با حروف معتبر است و در ماده ۳۰۹ همان قانون در مورد سفته نیز تعمیم داده شده ولی در مورد چک تسری داده نشده است، حال چنانچه مبلغی که در چک به حروف و رقم نوشته شده اختلاف باشد آیا مناط اعتبار مبلغی است که به حروف نوشته شده یا ملاک اعتبار آن مبلغی است که قاضی در مقام قضاء از محتویات پرونده و غیره استنباط می کنند؟ ۲۲۴

۲۶- آیا در صورتی که صادر کننده چک قبل از ارائه چک به بانک فوت نماید، بانک می تواند وجه آن را پرداخت کند یا این امر محتاج به رضایت ورثه است؟ ۲۲۴

۲۷- اگر سال در چک نوشته نشود آیا این چک بدون تاریخ محسوب است یا نه؟ ۲۲۵

۲۸- سؤال - تکلیف بانکها نسبت به چکهایی که به علت نبود یا کمبود محل برگشت خورده اند و مجدداً در تاریخ مؤخر جهت دریافت وجه به بانک ارائه می گردند چیست؟ با این توضیح که: چنانچه پس از برگشت چک مبلغی به حساب صادر کننده واریز و در زمان مراجعه مجدد دارنده چک، در حساب موجود باشد، آیا بانک مکلف به پرداخت وجه می باشد یا خیر؟ در فرض پاسخ مثبت در صورتی که وجه موجود در حساب کمتر از مبلغ چک برگشت خورده باشد، آیا بانک مجاز به برگشت دوباره چک و تعویض گواهی عدم پرداخت با گواهی نامه به موضوع ماده ۵ قانون صدور چک و بالتیجه تغییر تاریخ صدور گواهی عدم پرداخت خواهد بود یا خیر؟ و در فرض پاسخ منفی آیا پرداخت وجه این گونه چکها توسط بانک منحصر از طریق ماده ۹ قانون صدور چک میسر خواهد بود؟ یا توجه به ابهام ماده مذکور، نحوه اجرای مفاد آن چیست؟ ۲۲۵

۲۹- در صورتی که صاحب حساب موجودی خود را از بانک استعلام نماید و مسئول بانک در اثر اشتباه رقم موجودی را زائد بر میزان موجودی اعلام نماید و صاحب حساب با اطلاع از موضوع کلیه موجودی اعلام شده با صدور چک دریافت و سپس حساب خود را مسدود نماید آیا عمل دارنده حساب که مبلغی بیش از میزان موجودی واقعی با علم و اطلاع برداشت نموده سرقت یا خیانت در امانت است؟ ۲۲۶

۳۰- آیا کسی که موجبات افتتاح حساب جاری را برای صادر کننده چک بلامحل فراهم می نماید به عبارت دیگر معرف صادر کننده را می توان به عنوان معاون جرم تحت تعقیب کیفری قرار داد یا خیر؟ ۲۲۷

۳۱- در صورتیکه حساب جاری متعلق به دو نفر باشد و چکی که از آن حساب صادر شده فقط یکی از دارندگان حساب آن را امضاء نموده باشد و بانک محال علیه به لحاظ نقص امضاء گواهینامه عدم پرداخت صادر نماید آیا امضاء کننده را می توان به عنوان صادر کننده چک بلامحل تعقیب کیفری نمود یا خیر؟ ۲۲۷

۳۲- آیا مراجع قضایی مکلفند رأساً در زمینه وعده دار بودن یا نبودن تحقیق و تفحص نمایند یا خیر؟ ۲۲۷

۳۳- اگر دو یا چند نفر حساب جاری مشترک با حق برداشت با امضاء هر یک از صاحبان حساب افتتاح نمایند و بعضی از صاحبان حساب مبادرت به صدور چک بلامحل از آن حساب نمایند، آیا مسئولیت کیفری و حقوقی صدور چک بلامحل متوجه کلیه صاحبان حساب می باشد و صاحبان حساب مسئولیت تضامنی در برابر دارنده آن دارند یا اینکه فقط صادر کننده مسئول است؟ ۲۲۸

۳۴- آیا صرف اقرار متهم به صدور چک به عنوان تضمین یا تأمین اعتبار یا مشروط یا وعده دار یا سفید امضاء بدون ارائه دلیل یا مدارک، از شمول ماده ۷ اصلاحی قانون صدور چک خارج است یا نه؟ ۲۲۸

۳۵- اگر شاکی چک بلامحل مطالبه وجه چک مورد شکایت را نکند و صرفاً تقاضای تعقیب کیفری و مجازات صادر کننده به اتهام صدور چک بلامحل را نماید در چنین مواردی تکلیف دادسرا یا دادگاه کیفری چیست؟ ۲۲۹

۳۶- در صورتی چک بلامحل با چند امضاء باشد آیا مجازات حبس و جزای

- نقدی بین مرتکبین تقسیم می‌گردد یا نه؟ ۲۲۹
- ۳۷- برای مرتکب به صدور چکهای متعدد بلامحل، آیا دادگاه می‌تواند متهم را به بیش از دو سال حبس تعزیری محکوم نماید؟ ۲۳۰
- ۳۸- در صورتی که شخصی مرتکب صدور چندین فقره چک بلامحل گردد و دارنده چک نسبت به یک فقره از چکهای موصوف شکایت کیفری نماید و محکمه پس از رسیدگی متهم را وفق ماده ۷ از قانون اصلاحی صدور چک بلامحل محکوم نماید و پس از محکومیت نسبت به چکهای دیگر متهم که قبل از محکومیت قبلی وی صادر گردیده است اعلام شکایت کیفری شود و پرونده اخیر به شعبه دیگری ارجاع گردد تکلیف دادگاه اخیر در خصوص این پرونده چیست و چه تصمیم قانونی باید اتخاذ شود؟ ۲۳۱
- ۳۹- در صورتی که در مورد اتهام صدور چک بلامحل، شاکی پرونده علاوه بر شکایت کیفری، دادخواست مطالبه وجه نیز تقدیم دادگاه نماید که پرونده منجر به صدور دادنامه و محکومیت متهم به حبس و پرداخت وجه چک به شاکی شود با توجه به اینکه محکومیت کیفری متهم رو به اتمام است و از پرداخت حق و حقوق شاکی خودداری می‌نماید آیا به استناد ماده ۶۹۶ قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب دوم خرداد ماه هفتاد و پنج را تا استیفاء حقوق شاکی می‌توان در بازداشت نگهداشت یا خیر؟ ۲۳۱
- ۴۰- چنانچه شخصی به لحاظ صدور چکهای بلامحل متعدد محکوم و قبل از قطعیت دادنامه رضایت تعدادی از شکات را جلب نموده باشد آیا دادگاه صادر کننده حکم می‌تواند به لحاظ زندانی بودن محکوم علیه و عجز از تودیع وجه الضمان قرار صادره را گاهش دهد؟ و در فرض اینکه رضایت کلیه شکات را جلب کند چه مرجعی باید قرار موقوفی تعقیب صادر نماید؟ ۲۳۳
- ۴۱- با توجه به اینکه طبق بند ۳ ماده ۳۸ قانون مجازات اسلامی صدور حکم، آزادی مشروط، منوط به پرداخت ضرر و زیان مدعی خصوصی است در پرونده‌هایی که موضوع اتهام، صدور چک بلامحل باشد و دارنده چک، دعوی حقوقی برای مطالبه وجه چک مطرح ننموده ولی بر شکایت کیفری خود باقی باشد، آیا متهم با داشتن شرایط دیگر استحقاق استفاده از آزادی مشروط را دارد یا خیر؟ ۲۳۳

- ۴۲- آقای (ح. ر.) با ارائه چک ش ... مورخ ۶۷/۸/۱۳ بانک صادرات ... شهرستان قم ... اظهار می‌دارد که مبلغ ... از آقای (س. ظ.) که در کشور سوریه اقامت دارد طلبکار است و برای مطالبه وجه چک به بانک مراجعه نموده است که بانک گواهی عدم پرداخت وجه چک را به علت نداشتن موجودی صادر کرده است ... نحوه اقدام در مورد تعقیب قانونی صادر کننده چک را اعلام فرمایید ...؟ ۲۳۳
- ۴۳- چون ماده ۷ قانون صدور چک (۸ فعلی) به صورت کلی و عام می‌باشد و با توجه به صدر ماده یک (۲ فعلی) همین قانون آیا قانون مذکور شامل چکهای خارج از کشور که مالکیت آنها خارجی است هم می‌باشد یا خیر؟ و اگر مشمول چکهای خارجی هم می‌شود در چه صورتی در ایران قابل رسیدگی است؟ ۲۳۴
- ۴۴- (س. ج. ا.) در ابوظبی طی نامه‌ای استعلام نموده است که آیا امکان اخذ حکم جلب بین‌المللی آن دسته از خارجیان مقیم امارات عربی متحده و یا ایرانیانی که مبادرت به صدور چک بلامحل در وجه بانک صادرات ایران در ابوظبی نموده و به کشور دیگری متواری شده‌اند از طریق انتربول وجود دارد یا خیر؟ (س. ج. ا.) افزوده است که در حال حاضر بانک یاد شده در این خصوص با مشکل عدم دسترسی به چند تن از افراد مذکور که احکام محکومیت آنان در مراجع قضایی صادر شده است مواجه می‌باشد؟ ۲۳۵
- ۴۵- آیا علل مذکور در ماده ۱۲ قانون صدور چک به ماده ۹ همان قانون تسری دارد یا خیر؟ ۲۳۶
- ۴۶- آیا ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی در مورد صادر کننده چک موضوع ماده ۱۰ اصلاحی قانون صدور چک قابل اعمال است؟ ۲۳۶
- ۴۷- آیا گواهی عدم پرداخت وجه چک به علت بسته بودن حساب کافی جهت احراز جرم موضوع ماده ۱۰ قانون صدور چک می‌باشد؟ ۲۳۷
- ۴۸- چنانچه شخصی ضمن تقدیم فتوکی چک بلامحل و گواهینامه عدم پرداخت، علیه صادر کننده چک اقدام به شکایت نماید ولی در شکوائیه نشانی خود را معلوم ندارد آیا می‌توان بدون اخذ توضیح از وی و تفهیم تبصره ذیل ماده ۱۲۵ (۱۲۹ فعلی) از قانون آیین دادرسی کیفری نسبت به تکمیل پرونده و صدور کیفرخواست اقدام نمود یا خیر؟ و چنانچه پاسخ منفی است در خصوص شکایات

مزبور چه اقدامی متصور می‌باشد؟ ۲۳۷

۴۹- در صورتی که پرونده‌ای به لحاظ مجهول‌المکان بودن متهم بیش از شش ماه در مراجع انتظامی معوق ماند و پس از آن متهم دستگیر شود در چنین مواردی آیا متهم قابل تعقیب کیفری است یا خیر؟ ۲۳۸

۵۰- با توجه به ماده ۱۰ قانون صدور چک (۱۱ کنونی) و تبصره آن در صورتی که اولین ارائه‌کننده چک به بانک محال علیه، بدون اخذ گواهی عدم پرداخت آن را به دیگری منتقل کند و منتقل‌الیه با مراجعه به بانک گواهی عدم پرداخت گرفته و بعد چک را با دریافت وجه آن به شخص اول می‌دهد، در حالت فوق آیا شخص اول حق شکایت کیفری دارد یا خیر؟ ۲۳۸

۵۱- اگر چکی به بانک واگذار شده باشد اقامه دعوی علیه صادرکننده آن حق بانک است یا صاحب اصلی چک؟ ۲۳۹

۵۲- آیا مقررات مربوط به قانون چک در این خصوص که هرگاه بیش از شش ماه از تاریخ صدور گواهی‌نامه عدم پرداخت تا اعلام شکایت سپری شده باشد، چک فاقد جنبه کیفری است به قوت خود باقی است یا خیر؟ ۲۴۰

۵۳- با حذف تبصره ۲ ماده ۱۷ قانون صدور چک مصوب سال ۱۳۵۵ آیا می‌توان شکوائیه دارنده چک بلامحل را برای انجام تحقیقات مقدماتی به مراجع انتظامی ارسال نمود؟ ۲۴۰

۵۴- با توجه به روزهای هر ماه در شش ماه اول هر سال با شش ماه دوم آن، شش ماه مذکور در قانون صدور چک، چگونه باید محاسبه شود؟ ۲۴۰

۵۵- آیا چک‌هایی که قبلاً صادر و پس از اجرای قانون اصلاح صدور چک گواهی عدم پرداخت اخذ شده مشمول قانون جدید است؟ ۲۴۱

۵۶- اگر تاریخ صدور چکی ۱۳۷۲/۶/۲۲ بوده که آخرین مهلت ارائه آن به بانک محال علیه ظرف مدت شش ماه ۱۳۷۲/۱۲/۲۲ باشد و روز اخیر را دولت عید فطر و تعطیل عمومی اعلام نماید و دارنده آن را در تاریخ ۱۳۷۲/۱۲/۲۳ به بانک ارائه و گواهی عدم پرداخت دریافت نماید آیا چنین چکی در طرف مهلت شش ماه به بانک ارائه شده و موضوع قابل تعقیب کیفری است؟ ۲۴۱

۵۷- در مورد جرایم قابل گذشتی که ورثه شاکی از شکایت مورث خود صرف‌نظر

- می‌نمایند، تعقیب امر جزایی را می‌توان موقوف نمود یا خیر؟ ۲۴۲
- ۵۸- در صورت گذشت عده‌ای از شکاة از محکوم به صدور چک‌های بلامحل و عدم گذشت دارنده کمترین مبلغ چک چیست؟ ۲۴۳
- ۵۹- اگر در اجراء حکم دادگاه وجه‌الضمان ایداع شده از طرف صادر کننده چک بی محل، به مدعی خصوصی داده شود آیا مورد مشمول ماده ۱۱ قانون صدور چک خواهد بود و یا نه؟ ۲۴۴
- ۶۰- در بزه چک بلامحل در صورتی که شاکی بعد از صدور حکم و قبل از مهلت قطعیت آن حکم گذشته نماید چه صورتی پیش خواهد آمد؟ و مرجع رسیدگی دادگاه بدوی است یا تجدیدنظر یا قاضی اجرای احکام؟ ۲۴۴
- ۶۱- چنانچه شخصی به لحاظ صدور چک‌های بلامحل متعدد محکوم و قبل از قطعیت دادنامه رضایت تعدادی از شکات را جلب نموده باشد آیا دادگاه صادر کننده حکم می‌تواند به لحاظ زندانی بودن محکوم علیه و عجز از تودیع وجه‌الضمان قرار صادره را گاهش دهد؟ و در فرض اینکه رضایت کلیه شکات را جلب کند چه مرجعی باید قرار موقوفی تعقیب صادر نماید؟ ۲۴۵
- ۶۲- در مورد صدور چک بلامحل که رأی غیابی بر محکومیت صادر کننده چک صادر شده و پرونده پس از انقضای مهلت‌های قانونی جهت اجرای حکم به اجرای احکام فرستاده شده باشد چنانچه محکوم علیه در اجرای احکام حاضر شده و لاشه چک را که حکایت از توافق با دارنده چک می‌نماید به اجرای احکام ارائه دهد و یا شاکی خصوصی را در اجرای احکام حاضر نموده و شاکی از شکایت خود صرف‌نظر کند آیا دایرة اجرای احکام باید جریمه معادل $\frac{1}{3}$ وجه چک را وصل نماید یا خیر؟ ۲۴۶
- ۶۳- آیا صرف اقرار متهم به صدور چک به عنوان تضمین یا تأمین اعتبار یا مشروط یا وعده‌دار یا سفید امضاء بدون ارائه دلیل یا مدارک، از شمول ماده ۷ اصلاحی قانون صدور چک خارج است یا نه؟ ۲۴۷
- ۶۴- اگر در متن چک کلمه «امانی» بودن قید شود آیا صادر کننده چنین چکی با اعلام شکایت قابل تعقیب کیفری است؟ ۲۴۷
- ۶۵- آیا چک فاقد تاریخ از نظر قانون چک محسوب می‌شود یا خیر؟ ۲- صادر کننده چنین چکی که فاقد گواهینامه عدم پرداخت بانک محال علیه نیز می‌باشد،

- قابل تعقیب کیفری هست یا نه؟ ۳- آیا دارنده چک بدون تاریخ می‌تواند به میل خود در آن تاریخ بگذارد یا خیر؟ ۲۴۸
- ۶۶- چک‌های سفید امضاء ظهور در تفویض اختیار پر کردن آن به دارنده دارد. ۲۴۸
- ۶۷- آیا جعل در چک، جعل در سند رسمی محسوب است یا خیر؟ ۲۴۸
- ۶۸- قلمرو اختیارات صادر کننده چک در خصوص دستور عدم پرداخت وجه چک مقید و مشروط به موارد مذکور در ماده ۱۳ (۱۴ فعلی) قانون صدور چک است و یا اینکه بانک محال علیه بدون قید و شرط تابع دستور صادر کننده چک است؟ ۲۴۹
- ۶۹- اگر چکی به عنوان بهره داده شود و صادر کننده از مرجع تحقیق تقاضای جلوگیری از پرداخت وجه چک و یا انسداد حساب را نماید آیا مرجع رسیدگی می‌تواند دستور عدم پرداخت با انسداد حساب را صادر نماید؟ ۲۴۹
- ۷۰- منظور از ذینفع مذکور در ماده ۱۴ قانون صدور چک با توجه به تبصره یک آن ماده کیست؟ ۲۵۰
- ۷۱- اگر چک تضمینی مسروق در قبال انجام معامله به دیگری واگذار شود و شخص اخیر بدون علم و آگاهی آن را از بانک دریافت کند و پس از طرح پرونده در آگاهی، دریافت کننده به میزان مبلغ چک نقداً تا تعیین تکلیف نهایی و با قید عدم استرداد به شاکی ابداع نماید و شاکی متقاضی دریافت آن به لحاظ مال حاصل از جرم باشد، آیا باز پرس می‌تواند دستور عدم پرداخت وجه تودیعی را به شاکی بدهد؟ ۲۵۰
- ۷۲- آیا ربودن مخفیانه یک برگ چک از مصادیق سرقت است؟ ۲۵۱
- ۷۳- در صورتی که شخصی از حساب جاری دیگری با امضای خود چک بلامحل صادر نماید. آیا عمل شخص مذکور صدور چک بلامحل محسوب است و یا کلاهبرداری و جعل و استفاده از سند مجعول؟ ۲۵۱
- ۷۴- آیا گواهی تقدیم شکایت مذکور در تبصره ۲ ماده ۱۴ قانون صدور چک شامل شکوائیه حاوی مهر و امضاء و دستور رسیدگی مقامات قضایی به مراجع انتظامی می‌شود و صادر کننده چک یا ذینفع آن می‌تواند آن را به عنوان "گواهی

- تقديم شکایت به بانک ارائه نماید یا اینکه گواهی مستقلى مى‌بايست توسط مرجع قضايى در اين مورد صادر گردد؟ ۲۵۲
- ۷۵- آیا دادن چک بدون تاريخ به معنى دادن اختيار گذاشتن تاريخ به دارنده چک است و در صورتى که دارنده چک پس از مدتى روى آن تاريخ بگذارد جعل محسوب مى‌شود يا خير؟ ۲۵۲
- ۷۶- اگر دارنده چكى که از طرف بانک صادر شده است ادعا نماید که چک را مفقود کرده است تکليف پرداخت وجه آن چيست و در صورت مراجعه به دادگاه خسارات دادرسى قابل مطالبه مى‌باشد يا نه؟ ۲۵۲
- ۷۷- اگر متهم به صدور چک بى‌محل ادعا کند که چک مورد شکایت سرقت و جعل شده است و دلایلى هم در این مورد ارائه دهد آیا مى‌توان مشارالیه را بدون اخذ تأمین مرخص کرد يا خير؟ ۲۵۴
- ۷۸- با توجه به ماده ۴ قانون مجازات اسلامى مصوب سال ۱۳۶۱ آیا مى‌توان بدون دادخواست ضرر و زیان، حکم به پرداخت وجه چک به شاکی صادر نمود يا خير؟ ۲۵۴
- ۷۹- آیا اعمال ماده ۱۳۹ قانون تعزیرات (۶۹۶ فعلی) در خصوص دعوى ضرر و زیان ناشى از صدور چک بلامحل قابل اجراست يا خير؟ ۲۵۵
- ۸۰- مطالبه اصل وجه چک نیاز به تقديم دادخواست دارد يا خير؟ ۲۵۵
- ۸۱- اگر شاکی خصوصى چک بلامحل، دادخواست ضرر و زیان نداده باشد آیا مى‌تواند وجه الضمان نقدى سپرده شده را به او پرداخت نمود؟ ۲۵۶
- ۸۲- آیا بدون ابلاغ دادخواست به متهم در خصوص چک بلامحل و در مورد بقیه شکایات کیفرى چنانچه احضار به متهم طبق موازین قانونى ابلاغ شده باشد و شاکی نیز تا اولین جلسه دادرسى دادخواست ضرر و زیان خود را تقديم نموده باشد و با عنایت به ماده ۱۲ قانون آیین دادرسى کیفرى در صورت عدم حضور متهم در جلسه دادگاه و عدم ابلاغ دادخواست ضرر و زیان به وی آیا مى‌توان علاوه بر محکومیت کیفرى حکم غیابى به پرداخت ضرر و زیان مدعى خصوصى نیز صادر نمود؟ ۲۵۶
- ۸۳- چنانچه شخصی به اتهام صدور چک بلامحل که مبلغ آن بیش از بیست میلیون ریال است تحت تعقیب کیفرى واقع شود و متهم یکى از کارآموزان وکالت را به عنوان وکیل انتخاب و به دادگاه معرفی نماید و بعد شاکی خصوصى دعوى ضرر و

زیان تقدیم کند با توجه به قسمت اخیر ماده ۶ قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب ۱۳۷۶ آیا کارآموز وکالت یاد شده می‌تواند به وکالت خود در پرونده موصوف ادامه دهد یا خیر؟ ۲۵۷

۸۴- شخصی قبل از فوت خود مبادرت به صدور چکهای بلامحل نموده و قبل از تاریخ سررسید آنها فوت کرده است مسئله این است که آیا بر حسب دادخواست دارنده چکها می‌توان ورثه را محکوم و ملزم به پرداخت وجه چنین چکهایی در حق دارنده آنها نمود یا خیر؟ با توجه به اینکه در تاریخ سررسید صادر کننده در قید حیات نبوده است و وراثت صغیر می‌باشند؟ ۲۵۷

۸۵- هزینه شکایت کیفری چک بلامحل ۲۵۸

۸۶- شخصی به اتهام صدور سه فقره چک بلامحل تحت تعقیب واقع و با ابداع وجه‌الضمان آزاد شده است دادگاه متهم را به سه فقره شش ماه حبس تعزیری و مبلغ ۳۷۵۰۰ ریال جزای نقدی محکوم نموده و حکم قطعیت یافته است. چون محکوم علیه تاجر ورشکسته بوده اداره تصفیه امور ورشکستگی تقاضا کرده که وجه ایداعی محکوم علیه باید به صندوق اداره تصفیه پرداخت شود وکیل مدعی خصوصی تقاضای اداره تصفیه را خلاف قانون دانسته و به استناد ماده ۱۳۴ قانون آیین دادرسی کیفری درخواست دارد که ضرر و زیان موکل او از وجه ایداعی محکوم علیه ورشکسته پرداخت گردد با توجه به مراتب مذکور آیا وجوهی که به عنوان وجه‌الضمان ایداع شده است باید به اداره تصفیه واگذار گردد یا اینکه از بابت ضرر و زیان به مدعی خصوصی داده شود؟ ۲۵۸

۸۷- در صورتی که پرونده چک در اثر حریق و امثال آن از بین رفته باشد و متهم به صدور چک قبض سپرده در پرونده داشته و دسترسی به شاکی و وکیل وی نیز مقدور نباشد آیا می‌توان دستور پرداخت وجه سپرده را به متهم داد یا خیر؟ ۲۵۹

۸۸- در پرونده چک بلامحل اگر تشخیص دیگری برای آزادی متهم وجه‌الضمان پرداخت نموده باشد آیا می‌شود از آن محل خسارات مدعی خصوصی را پرداخت نمود یا نه؟ ۲۶۰

۸۹- اگر مبلغ وجه چک بلامحل به دلار قید شده باشد آیا اخذ تأمین از متهم باید به دلار باشد یا معادل ریالی آن؟ ۲۶۰

۹۰- اگر دو یا چند نفر حساب جاری مشترک با حق برداشت با امضاء هر یک از

- صاحبان حساب افتتاح نمایند، و بعضی از صاحبان حساب مبادرت به صدور چک بلامحل از آن حساب نمایند، آیا مسئولیت کیفری و حقوقی صدور چک بلامحل متوجه کلیه صاحبان حساب می باشد و صاحبان حساب مسئولیت تضامنی در برابر دارنده آن دارند، یا اینکه فقط صادر کننده مسئول است؟ ۲۶۱
- ۹۱- اگر شاکی خصوصی در مورد چک بلامحل دادخواست ضرر و زیان به دادگاه کیفری نداده باشد و به دادگاه حقوقی مراجعه و حکم گرفته باشد آیا در اجرای حکم دادگاه می تواند وجه الضمان نقدی سپرده شده در پرونده استفاده نماید؟ ۲۶۱
- ۹۲- اگر شاکی خصوصی چک بلامحل، دادخواست ضرر و زیان نداده باشد آیا می توان وجه الضمان نقدی سپرده شده را به او پرداخت نمود؟ ۲۶۲
- ۹۳- اگر متهم به صدور چک بلامحل وجه الضمان نقدی یا ضمانت نامه بانکی تودیع نموده باشد آیا می توان نسبت به صدور قرار تأمین خواسته اقدام نمود؟ ۲۶۲
- ۹۴- آیا دوائر اجرای احکام مدنی، یا اجرای ثبت اسناد و املاک می توانند مبلغ وجه الضمان سپرده معادل چکهای بلامحل متهم در پرونده کیفری را بابت محکوم به درخواست نمایند یا خیر؟ ۲۶۲
- ۹۵- چنانچه وثیقه یا وجه الضمان به منظور آزاد شدن متهم اخذ شود آیا امکان پرداخت ضرر و زیان مدعی خصوصی از محل وثیقه یا وجه الضمان وجود دارد یا خیر؟ ۲۶۳
- ۹۶- اگر متهم به صدور چک بی محل ادعا کند که چک مورد شکایت سرقت و جعل شده است و دلایلی هم در این مورد ارائه دهد آیا می توان مشارالیه را بدون اخذ تأمین مرخص کرد یا خیر؟ ۲۶۳
- ۹۷- مدیر عامل یک شرکت چندین فقره چک از حسابی که به نام شرکت است بابت خرید کالای خارج از موضوع شرکت صادر می کند و قبل از موعد چکها بدون اینکه مدیر عامل جدیدی انتخاب شود شرکت را ترک و چون مالک قسمتی از سهام شرکت بود با سند عادی سهم خود را به شخص دیگری که فعلاً متصدی و اداره کننده شرکت است به فروش می رساند حال الف: دارنده چکها علیه چه کسانی می تواند شکایت کند؟ ب: چگونگی وصول چکها و مسئولیت مدنی صادر کننده چکها متصدی فعلی و شرکت چگونه است؟ ۲۶۴
- ۹۸- آیا عدم رعایت ماده ۳۱۱ قانون تجارت در مورد قید محل صدور چک فقط

مانع استفاده دارنده از مقررات ماده ۳۱۵ قانون است یا اینکه دارای آثار دیگری هم هست؟ ۲۶۶

۹۹- با توجه به آراء وحدت رویه و اصراری دیوان عالی کشور و نظریه مشورتی قبلی اداره حقوقی در صورت قبول گواهی عدم پرداخت بانک به جای واخواست نامه، اقامه دعوی علیه ظهرنویس چک نیاز به ارسال اظهارنامه دارد یا خیر؟ چنانچه نیاز نباشد و گواهی عدم پرداخت و واخواست تلقی شود برای صدور قرار تأمین خواسته کافی است یا لازم است خسارت احتمالی اخذ شود؟ ۲۶۶

۱۰۰- آیا تعطیلات روز پنج شنبه بانکها با وجود غیر تعطیل بودن مراجع قضایی جزء تعطیلات مندرج در ماده ۲۸۱ قانون تجارت از نظر قضایی محسوب می گردد؟ ۲۶۷

۱۰۱- در صورتیکه متهم به صدور چک بلامحل مجهول المکان باشد آیا در امر اجرای ماده ۲۱ قانون چک پرونده را باید به دادگاه ارسال نمود و یا در اجرای ماده ۱۱۱ قانون آئین دادرسی کیفری متهم می بایست بوسیله انتشار آگهی احضار شود؟ ۲۶۸

۱۰۲- آیا بدون حضور متهم به صدور چک بلامحل می توان به اتهام وی رسیدگی نمود یا خیر؟ ۲۶۸

۱۰۳- آیا جلب بدون احضار متهم به صدور چک بلامحل صحیح و قانونی است؟ ۲۶۸

۱۰۴- اگر متهم به صدور چک بلامحل متواری باشد آیا می توان متهم را بدون احضار قبلی جلب نمود؟ ۲۶۹

بند ششم: بخشنامه های رئیس قوه قضاییه

۱- بخشنامه شماره ۱۵۳۹۱/۴ مورخ ۱۳۷۱/۸/۱ ۲۷۰

۲- بخشنامه شماره ۱/۷۷/۲۱۱۴ مورخ ۱۳۷۷/۳/۹ ۲۷۰

۳- بخشنامه شماره ۱/۸۰/۱۱۴ مورخ ۱۳۸۰/۱/۲۹ ۲۷۱

منابع ۲۷۳

مقدمه

چک از جمله اسناد تجاری و در حکم سند لازم‌الاجرا بوده که کاربرد اجتماعی آن در معاملات تجاری و غیر تجاری قابل توجه است. قوانین و مقررات خاصی در این خصوص وضع شده و دیدگاه‌های متفاوتی نیز در قالب آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور و... ارائه شده که به صورت پراکنده در برخی از مجموعه‌ها می‌توان آنها را جستجو نمود. بدیهی است جستجوی این دیدگاه‌ها و نظریات صرف‌نظر از اینکه مستلزم صرف وقت زیادی خواهد بود؛ چه بسا ممکن است نتوان به نتیجه مطلوب رسید. در این راستا سهولت دسترسی جامعه حقوقی انگیزه تدوین این مجموعه بوده است.

در مجموعه حاضر «چک در رویه قضائی» قوانین و مقررات مرتبط، آراء وحدت رویه دیوان عالی کشور، آراء وحدت رویه دیوان عدالت اداری، آراء اصراری دیوان عالی کشور، دیدگاه‌های قضایی و نظریات مشورتی اداره حقوقی گردآوری شده است.

ناگفته نماند آخرین اصلاحات قوانین و مقررات مربوط لحاظ شده است.

فرشته سلیمی الیزئی